

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
Національний університет «Одеська юридична академія»

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА  
ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ  
В ЦИФРОВУ ЕПОХУ:  
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ**

**МАТЕРІАЛИ**  
Міжнародної науково-практичної конференції

*Одеса, 22 квітня 2026 року*

**Том 1**

Одеса  
2026

УДК 34:004:316.4(477)  
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою  
Національного університету «Одеська юридична академія»  
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

**С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 1. – 704 с.  
ISBN 978-617-8763-15-2**

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

*Матеріали видано в авторській редакції.*

ISBN 978-617-8763-15-2

© НУ «Одеська юридична академія, 2026  
© Автори статей, 2026

**Гончарук Владислава Ігорівна**

СОЦІЛЬНІ МЕРЕЖІ ТА МЕСЕНДЖЕРИ ЯК ЦИФРОВІ ОБ'ЄКТИ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ЗЛОЧИНАХ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ВЕРБУВАННЯМ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЄЮ ОСІБ.....636

**Дрига Єлизавета Вадимівна**

КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ «ЧОРНОГО РИНКУ» ЗБРОЇ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....638

**Єрофеева Ольга Сергіївна**

ПРИЧИНИ ЗЛОЧИННОГО ПОСЯГАННЯ В КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕННЯХ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ЗАВОЛОДІННЯМ СПАДКОВИМ МАЙНОМ.....641

**Загородній Андрій Ігорович**

ЦИФРОВА ПЛАТФОРМА ДЛЯ КООРДИНАЦІЇ ДІЙ СЛІДЧОГО, ОПЕРАТИВНОГО ПРАЦІВНИКА ТА ЕКСПЕРТА.....643

**Зозола Юлія Анатоліївна**

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ ЗЛОЧИНЦІВ, ПРИЧЕТНИХ ДО ВЧИНЕННЯ КОРИСЛИВИХ ЗЛОЧИНІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО АБО НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ.....646

**Кіліміченко Сергій Олегович**

ДО СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРОТИДІЇ РОЗСЛІДУВАННЮ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....648

**Кіліміченко Христина Юріївна**

ВИКОРИСТАННЯ ЕМОЦІЙНИХ ЧИННИКІВ І СІМЕЙНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ПІД ЧАС ДОПИТУ ЖІНОК, ЯКІ ВЧИНЯЮТЬ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ДОПУСТИМИЙ ТАКТИЧНИЙ ПРИЙОМ ЧИ ЗАБОРОНЕНИЙ ЗАКОНОДАВСТВОМ.....651

**Ляховецький Сергій Олександрович**

ДО ПОНЯТТЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАТЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ДОВЕДЕННЯ ДО САМОГУБСТВА.....654

**Манжос Кирило Олегович**

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ СПОСОБІВ ВЧИНЕННЯ ШАХРАЙСТВ .....656

**Мунтяну Юліан Іванович**

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТИПОВИХ СЛІДЧИХ СИТУАЦІЙ ПОЧАТКОВОГО ЕТАПУ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗАХОПЛЕННЯ ЗАРУЧНИКІВ.....658

**Паламарчук Олексій Олександрович**

ЗНАЧЕННЯ ТАКТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КВАРТИРНИХ КРАДІЖОК, ВЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ЗЛОЧИННИМИ УГУРУПОВАВАННЯМИ.....661

**Радецький Сергій Віталійович**

ТИПОВІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ ПОЧАТКОВОГО ЕТАПУ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ПРОТИ ЖУРНАЛІСТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....664

**Стародубов Олександр Сергійович**

ТАКТИЧНА ОПЕРАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОКАЗОВОЇ ЗАВЕРШЕНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ.....667

**Черниш Юрій Петрович**

ДО ПОНЯТТЯ СУТНОСТІ СЛІДЧОЇ СИТУАЦІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КОНТРАБАНДИ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ.....670

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ.....675

це завдання через дослідження комунікаційних мереж. Для організованих груп типово, що координатор або організатор виступає центром інформаційних потоків, формує завдання, контролює виконання та забезпечує зворотний зв'язок. На рівні цифрових слідів це відображається в інтенсивності контактів, у часових закономірностях обміну повідомленнями, у наявності групових комунікацій, у використанні спільних сховищ, у характері пересилань і поширення інструктивних матеріалів [2].

На основі вищесказаного можна дійти висновку, що перспективи цифрової криміналістики суттєві у розслідуванні даної категорії справ, пов'язані з впровадженням штучного інтелекту, автоматизованих систем аналізу великих масивів даних, удосконаленням міжнародного співробітництва та розробленням уніфікованих стандартів роботи з цифровими доказами. Тому, цифрова криміналістика виступає ключовим інструментом у системі криміналістичного забезпечення розслідування злочинів, учинених організованими групами, сприяючи підвищенню ефективності викриття та доказування їх протиправної діяльності.

#### **Список використаних джерел:**

1. Дуфенюк О. Використання відкритих джерел цифрової інформації під час розслідування злочинів. *Інформація та документ у сучасному науковому дискурсі*: матеріали VII Всеукраїнської дистанційної науково-практичної конференції. (Івано-Франківськ, 20 травня 2022 р.). Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2022. С. 37–41.
2. Колодіна А. С., Волос В. О. Використання можливостей цифрової криміналістики при розслідуванні злочинів, учинених організованими групами. *Юридичний вісник*. 2026. № 1. URL: <https://doi.org/10.32782/yuv.v1.2026.24>

**Ключові слова:** цифрова криміналістика, електронні докази, організована злочинність, цифрові сліди, криміналістичний аналіз, мобільні пристрої, інформаційно-комунікаційні технології, розслідування кримінальних правопорушень.

**Key words:** digital forensics, electronic evidence, organised crime, digital traces, forensic analysis, mobile devices, information and communication technologies, investigation of criminal offences.

#### **Гончарук Владислава Ігорівна**

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
аспірантка кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології*

### **СОЦІЛЬНІ МЕРЕЖІ ТА МЕСЕНДЖЕРИ ЯК ЦИФРОВІ ОБ'ЄКТИ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ЗЛОЧИНАХ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ВЕРБУВАННЯМ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЄЮ ОСІБ**

З розвитком цифрової епохи частішають випадки вчинення злочинів з використанням соціальних мереж та месенджерів, що зумовлено доступністю інфор-

маційного впливу на осіб в мережі Інтернет через онлайн-платформи, мобільні додатки, чати, хмарні сховища та інші засоби Інтернет-комунікації.

Враховуючи те, що потенційними жертвами від злочинів, пов'язаних з вербуванням та експлуатацією осіб (трафікінгу) є соціально вразливі верстви населення, тому залучення таких осіб до експлуатації та вербування відбувається здебільшого на онлайн-платформах замаскованих під соціальну підтримку, психологічну або матеріальну допомогу.

Важливо зазначити, що в осіб, які перебувають в скрутному матеріальному становищі або є психологічно нестабільними слабшає увага, знижується концентрація, втрачається зосередженість, послаблюється сприйняття та здатність до аналізу й оцінки ризиків. У результаті, вищевказані особи легко піддаються маніпуляціям та контролю з боку трафікерів [1, с. 121-122].

Слід зауважити, що груповий характер та високий рівень латентності злочинів трафікінгу значно ускладнює їх виявлення та розслідування. Організовані злочинні угруповання активно використовують сучасні технології, зокрема: соціальні мережі, месенджери та інші цифрові платформи, що дозволяє трафікерам швидко отримувати та розповсюджувати інформацію, діяти анонімно та охоплювати широке коло груп потенційних жертв.

Найбільшими соціальними мережами, які використовують злочинці для вербування та експлуатації осіб, на даний час, є: Facebook, Instagram, TikTok. З набранням популярності вказаних соціальних мереж агенти-вербувальники отримують доступ до особистої інформації особи, зокрема до фото, відео, геолокації та особистої інформації, що полегшує маніпуляції та контроль над жертвою. Вказані соціальні мережі використовуються злочинцями для пошуку, відбору, профілювання та вербування жертв з фейкових профілів, пропонуючи працевлаштування, кар'єрне просування та інші види матеріальної або соціальної підтримки [2].

Окрім соціальних мереж, для приватного спілкування та координації злочинної діяльності, трафікери використовують наступні месенджери: WhatsApp, Telegram, Viber. Зручність їх використання зумовлена шифруванням повідомлень, що ускладнює відстеження комунікації.

До того ж, для встановлення довіри та заманювання жертв у пастки, трафікери використовують онлайн-платформи для знайомств й спілкування (Tinder, Badoo) та інші цифрові платформи, такі як онлайн-додатки для швидкого обміну даними та хмарні сервіси для масового зберігання й поширення матеріалів експлуатації.

Соціальним мережам і месенджером як цифровим об'єктам криміналістичного дослідження у злочинах, пов'язаних з вербуванням та експлуатацією осіб, притаманні наступні ознаки:

- матеріальність: залишають матеріальні сліди у вигляді електронних даних (повідомлень, публікацій фото, відео);
- індивідуальність: кожен акаунт, чат чи профіль має унікальні ознаки (логін, час повідомлень, IP-адреса, історія публікацій, цифровий слід);

- відображуваність: дії користувачів залишають цифрові сліди (історію повідомлень, геолокацію, час активності);
- зв'язок зі злочинном: використовуються для пошуку, вербування, координації чи експлуатації осіб.

Отже, соціальні мережі і месенджери містять доказову інформацію, що дає змогу ідентифікувати дані та осіб, причетних до злочину й відтворити способи комунікації. Цифрові сліди, залишені у процесі спілкування, створюють можливість для криміналістичного дослідження механізмів координації та структури злочинної діяльності трафікерів з визначенням ролей кожного з учасників. Таким чином, аналіз отриманої інформації з соціальних мереж і месенджерів стає ключовим інструментом у протидії вчинення злочинів, пов'язаних з вербуванням та експлуатацією осіб.

### **Список використаних джерел:**

1. Швець Д. В., Кісіль З. Р., Кісіль Р.-В. В. Торгівля людьми під час воєнного стану в Україні: психологічні аспекти постраждалих. *Науковий журнал*. 2025. Вип. № 5. Ч. 3. С. 121. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/10/19-2.pdf>.
2. United Nations Office on Drugs and Crime. Global Report on Trafficking in Persons 2020. Vienna: UNODC, 2020. 214 p. URL: <https://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/Webstories2021/the-role-of-technology-in-human-trafficking.html>.

**Ключові слова:** вербування осіб, експлуатація осіб, соціальні мережі, месенджери, трафікінг, порушення прав людини, об'єкт криміналістичного дослідження, протидія трафікінгу.

**Key words:** recruitment of persons, exploitation of persons, social networks, messengers, trafficking, human rights violations, object of forensic research, combating trafficking.

### **Дрига Єлизавета Вадимівна**

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
аспірантка кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології*

## **КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ «ЧОРНОГО РИНКУ» ЗБРОЇ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Збройна агресія РФ проти України та запровадження правового режиму воєнного стану зумовили не лише докорінні зміни у функціонуванні державних інституцій, але й суттєву трансформацію криміногенної ситуації, зокрема у сфері незаконного обігу зброї. Інтенсифікація бойових дій, значне насичення території держави вогнепальною зброєю, боеприпасами та вибуховими речовинами, а також порушення усталених логістичних і контрольних механізмів створили об'єктивні передумови для активізації злочинної діяльності, пов'язаної з їх незаконним переміщенням.